

บทที่ 3

องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

"มหาวิทยาลัย" ถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นแหล่งกำเนิดในวิชาการชั้นสูง สามารถให้ความรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ตามความคาดหวังของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ต้องการให้นักศึกษาเหล่านั้น สำเร็จการศึกษาออกไปแล้วเป็นบัณฑิตที่มีความรู้ มีคุณภาพ มีคุณธรรมสูง มีความสามารถทำในการทำงานและการเข้าสังคมได้เป็นอย่างดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

มหาวิทยาลัยเปิดแห่งแรกในประเทศไทยก็คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2476 แต่แล้วก็แปรสภาพไปเป็นมหาวิทยาลัยปิดในที่สุดเมื่อปี พ.ศ. 2502 หลังจากนั้นเป็นต้นมาปัญหาขาดแคลนที่ศึกษาต่อของนักเรียนระดับมัธยมปลายก็พอกพูนทวีขึ้นเรื่อยมาเป็นปัญหายุ่งยากในแต่ละปีการศึกษา ทำให้มีเสียงเรียกร้องให้รัฐบาลเพิ่มงบประมาณด้านการศึกษา จัดตั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ความคิดเห็นที่ว่าน่าจะมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในลักษณะตลาดวิชาที่เริ่มก่อตัวขึ้นมาอีก จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2512 ก็ได้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มหนึ่งได้ร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2512 ต่อสภาผู้แทนราษฎร ด้วยเหตุผลสำคัญตามที่นายประมวล กุลมาตย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดชุมพรได้แถลงต่อที่ประชุมว่า

เนื่องจากประเทศไทยมีพลเมืองเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้นักเรียนไม่มีที่เล่าเรียนดังปรากฏเป็นปัญหาประจำมาทุกปี เพราะมหาวิทยาลัยต่าง ๆ มีนักศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่ที่เล่าเรียนคับแคบไม่อาจรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นได้ และเพื่อให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นตลาดวิชาและรับนักศึกษาทั่วไปโดยมาฟังคำสอนที่มหาวิทยาลัยก็ได้ เป็นการให้การศึกษาแก่ชนทุกชั้นเพื่อสร้างคุณภาพความรู้ ความสามารถของประชาชนคนไทยให้สูงขึ้นทัดเทียมกับอารยประเทศ และเป็น

การสกัดกันมิให้นักศึกษาไปหาที่เล่าเรียนในต่างประเทศ อันเป็นการสูญเสียเงินตราต่างประเทศ
ปีหนึ่ง ๆ มิใช่น้อย และเพื่อแก้ข้อกล่าวหาที่นักศึกษาไม่มีที่เรียนให้หมดสิ้นไป¹

ในที่สุดสภาผู้แทนราษฎรก็รับร่างหลักการพระราชบัญญัติดังกล่าว และได้ตั้งกรรมาธิการ
วิสามัญขึ้นมาชุดหนึ่งพิจารณาศึกษารายละเอียดต่าง ๆ จนเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2513 สภาผู้
แทนราษฎรก็ผ่านร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ขึ้นได้ใช้ชื่อว่า "ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2514" และได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมวุฒิสภาเมื่อวันที่ 2 กันยายน
2513

หลังจากที่ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ผ่านการพิจารณาในสภาผู้แทนฯ
วุฒิสภา ตามกฎเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทยแล้ว ในที่สุดก็ผ่านร่างพระราช
บัญญัติดังกล่าว และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
รามคำแหง ตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2514 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 88 ตอน 24
ลงวันที่ 2 มีนาคม 2514 โดยได้จัดมีการเรียนการสอนในลักษณะตลาดวิชาใน 4 คณะด้วยกัน
คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์

ซึ่งหลังจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แล้ว โดยจัดเป็นสถานศึกษาถาวร
ณ ตำบลหัวหมาก อำเภอบางกะปิ ในบริเวณพื้นที่ประมาณ 300 ไร่ มหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนิน
การเปิดรับสมัครและทำการเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2514 นั้นเอง โดยมีนักศึกษาที่สมัครเข้า
มาในปีแรกนี้ถึง 35,205 คน และหลังจากที่ได้เปิดสอนใน 4 คณะ ไประยะหนึ่งแล้ว ด้วย
ความจำเป็นทั้งในแง่ของการตอบสนองต่อความต้องการของนักศึกษาที่มีความพร้อมทางการศึกษา

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ระเบียบการสมัครเข้าเป็นนักศึกษาและแผนกำหนดการ
ศึกษาหลักสูตรชั้นปริญญาตรี (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ, 2529), หน้า-9.

ในคณะวิชาอื่น ๆ และเพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการบุคลากรของสังคมโดยส่วนรวมในขณะนั้น มหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงเปิดสอนในคณะวิชาอีก 3 คณะด้วยกัน ในปีการศึกษา 2516 รวมทั้งมีการแบ่งส่วนโครงสร้างราชการภายในมหาวิทยาลัยเป็นทั้งหมด 7 คณะ และ 3 สำนักด้วยกันคือ²

1. คณะนิติศาสตร์
2. คณะบริหารธุรกิจ
3. คณะมนุษยศาสตร์
4. คณะศึกษาศาสตร์
5. คณะวิทยาศาสตร์
6. คณะรัฐศาสตร์
7. คณะเศรษฐศาสตร์
8. สำนักงานอธิการบดี
9. สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบประเมินผล
10. สำนักหอสมุดกลาง

เนื่องจากการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงตั้งขึ้นจากสำนักที่ยอมรับในความสามารถของบุคคลทุกคน ในการที่จะเข้ารับการอบรมศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นจึงจัดการศึกษาในลักษณะมหาวิทยาลัยเปิด รับสมัครบุคคลที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกคน โดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือคัดเลือก จากลักษณะดังกล่าวจึงทำให้มีผู้สมัคร เข้าเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากในแต่ละปี และจากการที่มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากในแต่ละชั้น ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสถานที่ศึกษาขึ้นมา

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

จนในปี พ.ศ. 2520 มหาวิทยาลัยรามคำแหงจึงมุ่งให้ความสำคัญกับสื่อการสอนทางด้านวิทยุและโทรทัศน์ชุดเกี่ยวกับการบรรยายในชั้นเรียนจนถึงปัจจุบันนี้ นอกเหนือจากการเพิ่มสื่อการสอนด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวแล้วนั้น มหาวิทยาลัยรามคำแหงยังได้จัดโครงการอาจารย์สัญญาบรรยายสรุปตามศูนย์บริการทางการศึกษาต่าง ๆ กระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศ และได้ดำเนินการจัดตั้งวิทยาเขตขึ้น ณ บริเวณ กม.8 ถนนบางนา-ตราด แขวงดอกไม้ เขตพระโขนง พื้นที่บริเวณประมาณ 150 ไร่ ในชื่อของ "วิทยาเขตบึงฉลวย-สุวรรณภาคี" หรือที่เรียกกันว่า "ราม 2" โดยนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 2 เป็นต้นไปเรียนที่หัวหมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ไปเรียนที่วิทยาเขตราม 2 ในภาค 1 ปีการศึกษา 2527 เป็นต้นมา³

จวบจนปัจจุบันนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด รับนักศึกษาจำนวนไม่จำกัดได้ตระหนักถึงความต้องการของสังคมไทยเป็นอย่างดี ที่ผ่านมามีได้พยายามเสริมสร้างนักศึกษาทั้งด้านวิชาการ ทักษะวิชาชีพ จริยธรรม รวมทั้งการมีมนุษยสัมพันธ์ให้แก่นักศึกษาทุกคน เพื่อจะได้เป็น "บัณฑิต" ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการที่จะให้บรรลุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ การให้นักศึกษามุ่งเรียนรู้ทางด้านวิชาการในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนเพียงอย่างเดียว เป็นการไม่เพียงพอต่อการพัฒนานักศึกษาในทุกด้าน จำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมนักศึกษาอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้เป็น "บัณฑิต" ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมคือเป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ หรือเป็นบัณฑิตที่มีทั้งคุณภาพและคุณธรรมนั่นเอง

ดังนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงออกหรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการปฏิบัติจริง และด้วยความคิดริเริ่มของตนเองเป็นสิ่งที่น่ากระทำอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมทั้งหลายที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมนั้น หมายถึงการเรียนรู้โดยตรงจากประสบการณ์ที่ประสบค่ามิได้ การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงมีความสำคัญมากในระดับอุดมศึกษา เพราะมหาวิทยาลัยมิได้ทำหน้าที่แต่ผลิตคนที่ได้

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

ปัญหาออกไปเท่านั้น แต่ยังคงปลูกฝังปัญหาความนึกคิดอันสูงส่งให้แก่บัณฑิตที่จบออกไป มิฉะนั้นแล้วมหาวิทยาลัยก็คงสร้างได้เพียงปัญญาชนเท่านั้นหาได้สร้างปัญญาชนไม่

ซึ่งในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2516-2519 นิสิตนักศึกษามีความตื่นตัวในด้านกิจกรรมกันมาก โดยเฉพาะเหตุการณ์เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นต้นมา พัฒนาการของกิจกรรมนักศึกษาที่นับว่าก้าวไกลสุดได้เปลี่ยนแปลงบทบาทและภาพพจน์ของนักศึกษาไทยเป็นอย่างมาก และเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษา จะเห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ได้มีการเรียกร้องความเป็นธรรมและความเสมอภาคในการศึกษาต่อฝ่ายบริหาร และยังได้เรียกร้องให้มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ขึ้นบางกรณีนักศึกษาได้มีการแสดงออกอย่างรุนแรงจนทำให้เกิดการขัดแย้งในความคิดเห็นกับอาจารย์และผู้บริหาร จนถึงกับคณะกรรมการบริหารหรืออธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาบางคนต้องลาออกไปก็มี

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น โดยการนำเอานิสิตนักศึกษาเมื่อ 14 ตุลาคม 2516 นั้น นักศึกษาได้เปลี่ยนบทบาทของตนเองไปมาก มีการเดินขบวนเรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ที่ล้าสมัย มีการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ เพื่อที่จะปรับปรุงระเบียบแบบแผนให้เป็นไปตามวิถีทางประชาธิปไตย แต่เป็นการตื่นตัวในลักษณะปฏิกิริยาต่อต้านระบบเผด็จการที่กดขี่เขาอยู่เป็นเวลานาน มากกว่าความตื่นตัวที่เป็นไปตามกระบวนการผกผันทางการเมืองที่มีระเบียบแบบแผน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะได้ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของกิจกรรมนักศึกษา อันจะส่งผลในการเสริมสร้างบุคคลิกภาพก็ตาม แต่การจัดการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเท่าที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาหลายประการด้วยกัน ทั้งด้านงบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ การสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้บริหารและนักศึกษาด้วยกันเอง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้การพัฒนากิจกรรมนักศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งหากเราทำการศึกษาและประเมินการจัดทำกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่ามีลักษณะที่จัดเป็นอย่างไร รวมทั้งการบรรลุวัตถุประสงค์และปัญหาในการจัดกิจกรรมนั้น เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงและสนับสนุนให้ความรู้ การจัดกิจกรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยให้มี

ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ความเป็นมาขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

กิจกรรมต่าง ๆ ที่เหล่านิสิตนักศึกษาได้ร่วมกันจัดขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสโมสร องค์การ กลุ่ม ชมรม หรือโครงการเพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่มีความสนใจร่วมกัน ซึ่งภารกิจที่จัดโดยนิสิตนักศึกษาก็เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในด้านการปกครองตนเอง การพัฒนาสังคมและการเมือง โดยที่กิจกรรมต่าง ๆ ต้องได้รับการสนับสนุนยอมรับจากมหาวิทยาลัย และไม่เป็นส่วนหนึ่งที่บังคับอยู่ในหลักสูตรที่นิสิตนักศึกษาศึกษาอยู่ กิจกรรมที่กล่าวมาควรที่จะจัดขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนและถูกต้องตามกฎหมายข้อบังคับของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น ๆ ซึ่งการดำเนินการบริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยทั้งหมดนั้น จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก นั่นคือการมีรูปการจัดตั้งอย่างเด่นชัด เช่นมีสภานิสิตนักศึกษา สโมสรนิสิตนักศึกษา หรือองค์การนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

ในปี 2516 ได้มีการเคลื่อนไหวในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวคือได้มีการจัดตั้งสภาผู้แทนนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสภานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย⁴ โดยมีอำนาจและหน้าที่ในการควบคุมพิจารณาเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตภายใต้การดำเนินงานของฝ่ายบริหารขององค์การและสโมสรนิสิต ทั้งนี้เป็นลักษณะที่มุ่งให้มีการควบคุมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมนิสิต โดยนิสิตตามหลักประชาธิปไตยมากขึ้นด้วย

⁴จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สภานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กรุงเทพฯ, 2516),

สำหรับมหาวิทยาลัยรามคำแหง การบริหารกิจกรรมนักศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522 หมวด 3 ข้อ 11 ได้แบ่งส่วนการบริหารกิจกรรมนักศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. สภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (Ramkhamhaeng University Student Council)
2. องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (Ramkhamhaeng University Student Union)

ซึ่งการบริหารกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้เริ่มก่อตั้งขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน โดยที่องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (อ.ศ.ม.ร.) ได้ตั้งขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยในปี 2514 ในการดำเนินงานกิจกรรมของนักศึกษา ต้องดำเนินไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514 และข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม 2515 กิจกรรมนักศึกษาได้ดำเนินมาโดยตลอด จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 และปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้มีคำสั่งที่ 42/2519 ประกาศยกเลิกการจัดกิจกรรมในมหาวิทยาลัยทุกกรณี⁵

ต่อมาในปี 2521 รัฐบาลในสมัยนั้นมี พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีนโยบายผ่อนคลายความตึงเครียดของนักศึกษา คณะรัฐมนตรีจึงมีมติยินยอมให้มหาวิทยาลัยของรัฐทุกสถาบันพิจารณาจัดตั้งองค์การนิสิตนักศึกษา และดำเนินกิจกรรมในรูปของสโมสรนิสิตนักศึกษา โดยมีทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้ประสานงาน วันที่ 18 เมษายน 2521 มหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยสโมสรนักศึกษา ในวันที่ 8 พฤษภาคม 2521

⁵มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (กรุงเทพ, 2515), หน้า 8.

แต่งตั้งคณะกรรมการสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2521 ต่อมา ในวันที่ 23 ธันวาคม 2522 มหาวิทยาลัยได้ประกาศใช้ข้อบังคับว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522 กำหนดให้มืองค์การนักศึกษา สถานักศึกษา และชมรมต่าง ๆ องค์การนักศึกษาจึงได้ดำเนินกิจกรรมนักศึกษาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ในส่วนของสถานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (ส.ม.ร.) นั้น ได้จัดตั้งขึ้นภายหลัง ที่ได้มีการจัดตั้งองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (อ.ศ.ม.ร.) แล้ว นั่นคือมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517 ให้อำนาจในการปกครองตนเองของนักศึกษาตามระบอบประชาธิปไตย^๕ โดยสถานักศึกษาเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ประกอบด้วยสมาชิกทั้งสิ้น 80 คน มาจากการเลือกตั้ง 2 ประเภท คือ ประเภทระบุตัวบุคคล และระบุพรรคไม่ระบุตัวบุคคล ต่อมาเกิดเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สถานักศึกษาได้ถูกยุบไปโดยคำสั่งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ซึ่งได้ประกาศยกเลิกการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย

จนกระทั่งวันที่ 23 ธันวาคม 2522 มหาวิทยาลัยได้ประกาศให้ใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522 ให้มีสถานักศึกษา หลังจากที่ถูกยุบเลิกไป สมาชิกสถานักศึกษาประกอบด้วยนักศึกษาที่ได้รับการเลือกตั้ง ขึ้นปีละ 16 คน รวมทั้งสิ้น 64 คน ดังนั้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2523 จึงได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสถานักศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรก หลังจากประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2522 ว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ฉะนั้นในการเลือกตั้งการบริหารกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จึงดำเนินการเลือกตั้งทั้งสถานักศึกษาและองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงควบคู่กันมาจนถึงปัจจุบันนี้

^๕มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยการปกครองนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง (กรุงเทพฯ, 2517), หน้า 4.

จากประวัติความเป็นมาขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น ได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านของนักศึกษาและทางด้านของมหาวิทยาลัยรามคำแหงในส่วนของทางด้านนักศึกษานั้น องค์การนักศึกษาและสภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะเป็นศูนย์กลางการทำกิจกรรมของนักศึกษา ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนักศึกษาทุกคน เป็นองค์การนิทกษรักษาปกป้องผลประโยชน์อันพึงมีได้ของนักศึกษา ให้บริการแก่นักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดสอนทบทวน การจัดทำแผนปฐวสรุปคำบรรยาย บริการส่งเสริมกิจกรรมของชมรมและกลุ่มต่าง ๆ รวมไปถึงการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ในส่วนทางด้านของมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ามหาวิทยาลัยต้องการที่จะให้นักศึกษาใช้กิจกรรมของนักศึกษาเองนั้น เป็นเครื่องมือในการปลูกฝังประชาธิปไตย ความสามัคคี ความรู้จักรับผิดชอบตนเองและประเทศชาติ ส่งเสริมสุขภาพ สติปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์อันดีของประเทศ ถึงแม้ว่าตั้งแต่การเริ่มดำเนินการจัดตั้งทั้งองค์การนักศึกษาและสภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จะมีการหยุดชะงักขาดตอน ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นความคาดหวังของมหาวิทยาลัยรามคำแหงต่อนักศึกษานั้นก็เพื่อที่จะได้จบเป็น "บัณฑิต" ซึ่งเป็นที่ต้องการของสังคมต่อไป

โครงสร้างขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2522 จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ต่อกิจกรรมนักศึกษาก็เพื่อที่จะให้การดำเนินกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา เสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต ส่งเสริมพละนาามัย เพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ องค์การนักศึกษาจึงเป็นแหล่งแห่งการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาได้อย่างดีที่สุด

โครงสร้างขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการ
องค์การนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ ของนักศึกษา ในส่วนของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา
ประกอบไปด้วยกรรมการไม่เกิน 12 คน ซึ่งมีตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ⁷

1. นายกองค้การนักศึกษา
2. รองนายกองค้การนักศึกษาคนที่หนึ่ง
3. รองนายกองค้การนักศึกษาคนที่สอง
4. รองนายกองค้การนักศึกษาคนที่สาม
5. เลขานุการ
6. เหร้ญก
7. ปฏึกม
8. พัสตุ
9. ประชาสัมพันธ์
10. สวัสดิการ
11. กรรมการวิชาการ
12. กรรมการกิจกรรม

คณะกรรมการองค์การนักศึกษาไม่เกินทั้ง 12 ตำแหน่งนี้ได้มาจากการเลือกตั้งทั่วไป
โดยตรงในนามของพรรค ผู้มีสิทธิเลือกตั้งกรรมการองค์การนักศึกษาคือ นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษา
อยู่ในชั้นปริญญาตรีของมหาวิทยาลัย และผู้ลงคะแนนเลือกตั้งจะลงคะแนนได้เพียง 1 พรรคเท่า
นั้น การนับคะแนนให้ถือว่าพรรคที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นพรรคที่ได้รับการเลือกตั้ง และผู้ที่ลงนาม
ประกาศแต่งตั้ง ถอดถอนกรรมการองค์การนักศึกษาก็คือ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั่นเอง

⁷มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัย
รามคำแหง พ.ศ. 2522, หมวดที่ 5 ส่วนที่ 1.

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกรอบขอบเขตอยู่ที่องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง แต่สภาพความเป็นจริงของการวิเคราะห์เราจำเป็นที่จะต้องศึกษาสถานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ควบคู่ตามไปด้วย ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เห็น "ภาพ" ของการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษา ภายใต้การดำเนินบทบาทขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้อย่างชัดเจนขึ้น ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

ในส่วนของสถานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น จะประกอบไปด้วยคณะกรรมการตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ^๑

1. ประธานสภา
2. รองประธานสภาคนที่หนึ่ง
3. รองประธานคนที่สอง
4. เลขาธิการสภา
5. รองเลขาธิการสภา
6. ผู้ตรวจสอบการเงิน
7. กรรมการฝ่ายวิชาการและการศึกษา
8. กรรมการฝ่ายเอกสารและสิ่งพิมพ์
9. กรรมการอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

โดยที่สถานักศึกษาจะประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 64 คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้ง 2 วิธี คือ วิธีระบุตัวบุคคลและวิธีลงคะแนนเลือกตั้งให้ในนามของพรรคโดยไม่ระบุตัวบุคคล โดยให้นักศึกษาตามฐานะปีที่ 1, 2, 3 และ 4 แต่ละฐานะปีมีสิทธิเลือกนักศึกษารัฐانهปีเดียวกับตนให้เป็นสมาชิกสถานักศึกษาได้จำนวนฐานะปีละ 16 คน ส่วนการกำหนดฐานะปีของ

^๑ เรื่องเดียวกัน, หมวดที่ 4 ส่วนที่ 1.

นักศึกษา ให้กระทำโดยนับจำนวนปีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยเป็นฐานะปี นักศึกษาที่ได้ศึกษาอยู่มากกว่า 4 ปี ถือว่าเป็นนักศึกษาในฐานะปีที่ 4

สำหรับการเลือกตั้งผู้แทนของแต่ละฐานะปี ซึ่งมีจำนวนฐานะปีละ 16 คนนั้น ครั้งหนึ่งให้เลือกตั้งโดยลงคะแนนให้แก่ตัวบุคคล และอีกครั้งหนึ่งให้เลือกโดยลงคะแนนให้แก่พรรค ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้คือ^๖

1. การเลือกโดยวิธีลงคะแนนให้แก่บุคคล ให้ผู้เลือกลงบัตรเลือกตั้ง โดยกำหนดหมายเลขประจำตัวไม่เกิน 8 หมายเลข ผู้ที่ได้คะแนนมากที่สุดและลดหลั่นลงไปจำนวน 8 คนแรก เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภานักศึกษาในส่วนของผู้แทนตามฐานะปีนั้น ๆ

2. การเลือกโดยวิธีลงคะแนนให้แก่พรรค เลือกได้เพียงพรรคเดียว การเลือกพรรคด้วยวิธีเช่นนี้ ให้ถือว่าผู้เลือกประสงค์ที่จะลงคะแนนเลือกตั้งแก่สมาชิกของพรรคนั้นเป็นผู้แทน ในจำนวนผู้แทนนี้ขึ้นอยู่กับสิทธิที่พรรคนั้นจะพึงได้รับตามสัดส่วนของตน เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนที่พรรคอื่นได้รับด้วยวิธีคำนวณตามกำลังส่วนที่กำหนดไว้ ซึ่งการคำนวณว่าพรรคใดมีสิทธิจะได้ที่นั่งใดจากจำนวน 8 ที่นั่งของแต่ละฐานะปีให้คำนวณดังต่อไปนี้คือ

2.1 ให้คำนวณหาตัวเลขจำนวนหนึ่ง ซึ่งจะนำมาใช้เป็นตัวหารของตัวเลขของคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับสำหรับการเลือกตั้งในฐานะปีนั้น ๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นจำนวนของที่นั่งที่พรรคพึงได้รับ

2.2 การคำนวณตัวหาร ตาม 2.1 ให้เริ่มต้นด้วยการนำคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับจากการเลือกตั้งนั้นหารด้วยเลข 1, 2, 3 และ 4 ตามลำดับไปจนถึงตัวเลขซึ่งตรงกับจำนวนที่นั่งทั้งหมดที่จะนำมาจัดสรรในการเลือกตั้ง คือ เลข 8

เมื่อได้กระทำตามวิธีดังกล่าวแล้ว ก็ให้ดูเลขจากผลลัพธ์ของการหารทั้งหมด โดยเริ่มต้นดูที่ผลหารที่ได้ผลลัพธ์เป็นตัวเลขจำนวนสูงที่สุด และลดหลั่นลงไปตามลำดับ จนถึงตัวเลขในลำดับที่ตรงกับจำนวนที่นั่งทั้งหมดที่จะนำมาจัดสรรในการเลือกตั้งนั้น คือตัวเลขลำดับที่ 8

^๖ เรื่องเดียวกัน, หมวด 4 ส่วนที่ 1, ข้อ 13-15.

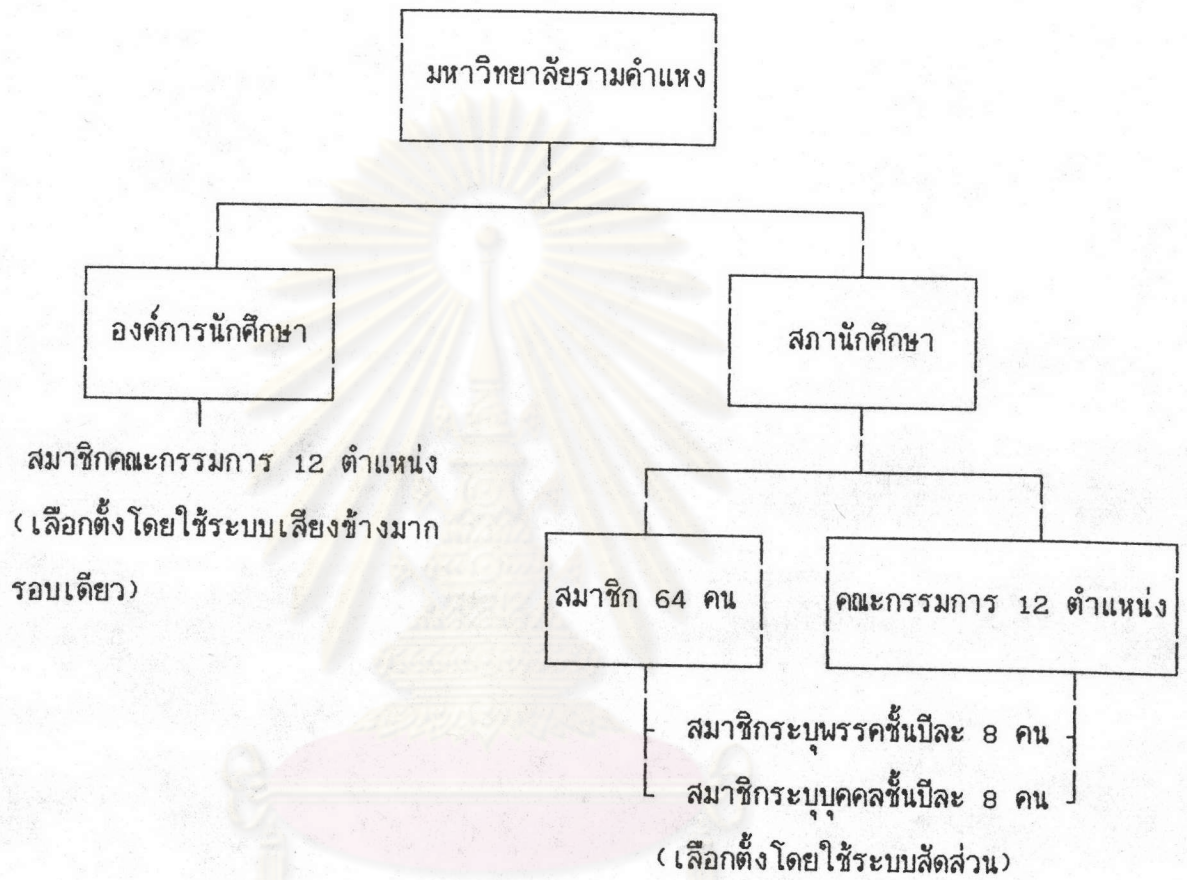
ซึ่งได้จากการไล่ลำดับคะแนนลงมาจากจำนวนที่สูงสุด ตัวเลขที่อยู่ในลำดับที่ 8 นี้ เป็นตัวหาร เพื่อให้ได้ผลลัพธ์เป็นจำนวนของผู้ที่แต่ละพรรคมีสิทธิที่จะได้ที่นั่ง

2.3 ให้นำตัวเลขที่เป็นตัวหารตาม 2.2 ที่คำนวณได้ ไปหารจำนวนคะแนนที่แต่ละพรรคได้รับ ก็จะเป็นผลลัพธ์เป็นจำนวนที่นั่งที่พรรคนั้น ๆ พึงได้รับ ในกรณีที่มีเศษให้ปัดทิ้ง ซึ่งเมื่อรวมที่นั่งของแต่ละพรรคในของแต่ละฐานะปีแล้ว ต้องได้จำนวน 8 ที่นั่ง

จากโครงสร้างขององค์การนักศึกษาและสภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น อาจกล่าวได้ว่า การที่จะได้มาซึ่งสมาชิกตัวแทนของนักศึกษานั้นมีรูปแบบที่แตกต่างกันไป นั่นคือ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง การได้มาซึ่งสมาชิกขององค์การจะต้องผ่านการเลือกตั้งในรูปแบบของการใช้ระบบเสียงข้างมาก (plurality system) ในขณะที่สภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง สมาชิกทั้ง 2 ประเภทคือ สส.ระบบพรรค และสส.ระบบบุคคลนั้นจะใช้แบบสัดส่วน (proportional system) ซึ่งจากผลดังกล่าวนับได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีของการปูพื้นฐานในการให้ความรู้การฝึกทักษะของการเลือกตั้งประเทศไทยเราต่อไป

เพื่อที่จะให้เห็นภาพโครงสร้างในการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงขอแสดงแผนภาพโครงสร้างตามแผนภาพ 3.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภาพที่ 1 โครงสร้างการดำเนินงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนภาพที่ 1 นั้นแสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งให้มีกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็คือ การที่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้องการที่จะให้นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ศึกษาเรียนรู้การดำเนินตามแนวทางของระบอบประชาธิปไตย จัดให้มีการเลือกตั้ง มีการชุมนุมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ รวมไปถึงการสอนโดยทางอ้อมเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการเลือกตั้ง นั่นคือ ให้ทุกคนฝึกการเลือกตั้งหลาย ๆ ระบบไม่ว่าจะเป็นเสียงข้างมากรอบเดียว หรือใช้ระบบสัดส่วนก็ตาม เมื่อเราเห็นภาพโครงสร้างที่ชัดเจนแล้ว เราก็จะต้องศึกษาว่า เมื่อมีการแยกส่วนโครงสร้างการดำเนินกิจกรรม ในส่วนของบทบาทหน้าที่ขององค์การนักศึกษาและสภานักศึกษามีอย่างไรบ้าง ซึ่งบทบาทดังกล่าวจะสามารถเอื้ออำนวยต่อการปฏิรูปพื้นฐานในการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของระบอบประชาธิปไตยไทยอย่างไร ซึ่งจะได้ดำเนินการศึกษาต่อไป

บทบาทหน้าที่ขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทบาทการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษานั้น จะประสบความสำเร็จเพียงโดยอ้อมขึ้นอยู่กับการบริหารกิจกรรมของนักศึกษาเอง โดยเฉพาะการมีนโยบายในเรื่องของบทบาทหน้าที่และอำนาจที่แน่นอนรวมไปถึงองค์ประกอบของการบริหารองค์การที่จะต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างได้ผล

Roger Davis Harrold ได้ศึกษาเรื่องการบริหารหรือการควบคุมการจัดกิจกรรมนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เขาพบว่า วัตถุประสงค์ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา คือการปลูกฝัง การเสริมสร้างพัฒนาการ และส่งเสริมบุคลิกภาพทุกด้านของนิสิต โดยนโยบายบทบาทหน้าที่กิจกรรมของมหาวิทยาลัย การขึ้นอยู่กับเหตุผลทางด้านคุณธรรม วัฒนธรรม และภูมิหลังของนิสิต มากกว่ากฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และการควบคุมควรกำหนดขอบเขตกว้าง ๆ ยืดหยุ่นพอสมควร การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตควรมีหลาย ๆ บทบาท

นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีหน้าที่ให้การศึกษาก่อสังคม ควรที่จะแสดงให้เห็นคุณค่าทางการศึกษาด้านการวิพากษ์วิจารณ์ โต้แย้ง และเสรีภาพในการแสดงออกด้วย¹⁰

โดยนัยนี้อาจกล่าวได้ว่า ในการกำหนดนโยบายบทบาทหน้าที่ เกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษา นั้น มหาวิทยาลัยจะต้องกำหนดขอบเขตและแนวทางให้ชัดเจน มหาวิทยาลัยจะต้องรับรู้ในรายละเอียดปลีกย่อยของกิจกรรมที่จัดในมหาวิทยาลัยเสียก่อนที่จะอนุมัติให้จัดการดำเนินกิจกรรมได้ เพื่อที่จะ ได้รับความคุ้มครองให้การดำเนินกิจกรรมนั้นเป็นไปได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง

บทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น คณะกรรมการองค์การนักศึกษามีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันดังนี้คือ¹¹

1. บริหารกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัย
2. ควบคุมและให้ความสะดวกในการดำเนินงานของชมรมต่าง ๆ
3. พิจารณางบประมาณและโครงการประจำปีของชมรมต่าง ๆ เพื่อเสนอต่อสภานักศึกษา
4. เข้าร่วมประชุมสภานักศึกษาเพื่อแถลงนโยบาย แผนงาน โครงการ และงบประมาณประจำปีของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา
5. เข้าร่วมประชุมชี้แจงต่อสภานักศึกษาตามที่ประธานสภานักศึกษาอนุญาต

¹⁰Roger Davis Harrold, "The Control of Student Extra Curricular Life in American Higher Education," in Dissertation Abstracts International (27 February, 1967), p. 143.

¹¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2522, หมวด 5 ส่วนที่ 3 ข้อ 70.

6. ออก "ระเบียบองค์การนักศึกษา" เกี่ยวกับการดำเนินงานภายในองค์การนักศึกษาและชมรมต่าง ๆ

7. เสนอชื่อกรรมการองค์การศึกษารายบุคคลต่ออธิการบดี เพื่อพิจารณาออกกรรมการองค์การนักศึกษาผู้นั้น ตามมติของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา

8. ลงมติไม่ไว้วางใจสภานักศึกษาด้วยมติเอกฉันท์ของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาในกรณีนี้ให้คณะกรรมการองค์การนักศึกษาพ้นจากตำแหน่งด้วย

9. มีอำนาจหน้าที่ออก "ระเบียบขององค์การนักศึกษา" เกี่ยวกับพรรคและรับจดทะเบียนพรรคซึ่งจัดตั้งขึ้น การขอจดทะเบียนพรรคจะต้องมีสมาชิกพรรคไม่ต่ำกว่าสามร้อยคนจากทุกคณะ

ระเบียบตามข้อ 9 ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานักศึกษา

10. มีอำนาจออก "ระเบียบองค์การนักศึกษา" เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการองค์การนักศึกษาและสมาชิกสภานักศึกษา

นอกจากนี้ยังได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การนักศึกษาด้วย โดยมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและจัดระเบียบการบริหารงานต่าง ๆ ภายในองค์การนักศึกษา รวมไปถึงเงินงบประมาณต่าง ๆ ที่ไว้ในกิจการดำเนินกิจกรรม โดยที่รับเงินอุดหนุนจากมหาวิทยาลัย เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรมขององค์การนักศึกษาต่อไป

ขณะเดียวกัน เราจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงอำนาจหน้าที่ของสภานักศึกษาควบคู่กันไป ด้วย โดยที่อำนาจหน้าที่ของสภานักศึกษามีดังต่อไปนี้ คือ¹²

1. ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับ
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบต่อนโยบาย โครงการและงบประมาณของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา และต้องส่งเรื่องที่พิจารณาคืนแก่คณะกรรมการองค์การ

¹² เรื่องเดียวกัน, หมวด 4 ส่วนที่ 3 ข้อ 35.

นักศึกษาภายใน 20 วันนับแต่วันที่ได้รับ ถ้าไม่ส่งคืนตามกำหนดนี้ให้ถือว่าโครงการและงบประมาณนั้นใช้ไม่ได้

3. ตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการองค์การนักศึกษา
4. ประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการองค์การนักศึกษาและให้ข้อต่าง ๆ
5. ลงมติไม่ไว้วางใจคณะกรรมการองค์การนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือคณะ หรือลงมติถอดถอนสมาชิกซึ่งดำรงตำแหน่งในสภานักศึกษาคณะหนึ่งหรือหลายคน มติดังกล่าวต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของสมาชิกทั้งหมด
6. ให้ความเห็นชอบในการถอดถอนกรรมการชมรม
7. ออก "ระเบียบสภานักศึกษา" เกี่ยวกับการดำเนินงานภายในสภานักศึกษา
8. ประธานสภาและรองประธานสภาอาจขอเข้าแสดงความคิดเห็น ในที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย หรือที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาของสภามหาวิทยาลัยในวาระที่เกี่ยวกับกิจการนักศึกษาโดยตรง

สำหรับการใช้จ่ายในเรื่องการเงินของสภานักศึกษา ให้ประธานสภาและเลขาธิการสภา ร่วมกันเบิกจ่ายและแจ้งให้สภานักศึกษาทราบ และให้ทำบัญชีรายจ่ายตลอดสมัย เสนอต่อสภานักศึกษาในการประชุมต่อไป

นั่นหมายความว่า การที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2522 ได้กำหนดการดำเนินกิจกรรมของนักศึกษาออกเป็นสัดส่วนหมวดหมู่ เป็นองค์การและสภานักศึกษาเอาไว้อย่างชัดเจน เป็นการตระหนักสร้างความสำเร็จในอุดมคติของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น นั่นคือ เป็นการเน้นถึงการกระจายอำนาจ การปกครองการมีส่วนร่วมมาสู่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้การปกครองตนเองยิ่งขึ้น

จากบทบาทอำนาจหน้าที่ของการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่า องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเปรียบเสมือนรัฐบาลที่มีชมรมต่าง ๆ ในสังกัดองค์การนักศึกษา เป็นกระทรวง ทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร โดยมีสภานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ในการพิจารณาตรวจสอบ และเสนอแนะการทำงานขององค์การนักศึกษา

อย่างไรก็ตาม การจัดการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จะเห็นได้ว่าอำนาจบทบาทหน้าที่ในการควบคุม พิจารณา เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม นักศึกษานั้นอยู่ภายใต้การดำเนินงานของทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ คือ องค์การนักศึกษา และสภานักศึกษา ทั้งนี้เป็นลักษณะที่มุ่งให้มีการเรียนรู้ ศึกษา ควบคุมการดำเนินงานการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาตามลักษณะประชาธิปไตยให้มากยิ่งขึ้นนั่นเอง (สำหรับรายละเอียด ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหงว่าด้วยกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2522 ซึ่งจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ โครงสร้าง อำนาจ หน้าที่ และแนวทางในการดำเนินกิจกรรม ต่าง ๆ ของนักศึกษานั้น สนใจโปรดศึกษาเพิ่มเติมในภาคผนวก)

มหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้ดำเนินการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกระบวนกรตัวแทนของ นักศึกษามาเป็นระยะ ๆ ตลอดมาจวบจนปัจจุบันนี้ จากการวิจัยนี้ได้กำหนดกรอบขอบเขตของ การศึกษาอยู่ที่การดำเนินกิจกรรมขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในช่วงระยะ เวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2534 ซึ่งเราจำเป็นที่จะต้องทราบการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่อดีต จนจนถึงปัจจุบันเพื่อที่จะได้เป็นตัวชี้ในการศึกษาวิจัยของเราต่อไป ตามตารางที่ 3.2 นับตั้งแต่ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดตั้งขึ้นตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยในปี พ.ศ. 2514 นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงก็ได้ดำเนินกิจกรรมบทบาทต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ในรูป ของกลุ่ม ชมรมต่าง ๆ ละรวมไปถึงการดำเนินกิจกรรมพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมือง นั้นก็คือพรรคนักศึกษา จากผลการสำรวจเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2534 พบว่ามีชมรมต่าง ๆ ที่ อยู่ในสังกัดขององค์การนักศึกษาทั้งทางด้านชมรมทางวิชาการ, กีฬา, ศิลปวัฒนธรรม, บำเพ็ญ สาธารณประโยชน์เป็นจำนวนถึง 63 ชมรม ในส่วนของพรรคนักศึกษานั้นมีจำนวนอยู่ถึง 9 พรรค นั้นย่อมแสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเข้ามามีส่วน ร่วมต่อกิจกรรมของนักศึกษา รวมไปถึงความต้องการที่จะเริ่มเข้าไปมีบทบาทในการมีส่วนร่วม ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 3.1 ตารางแสดงรายละเอียดผลการเลือกตั้งองค์การนักศึกษาและสภานักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ.	พรรคที่ได้รับเลือก	นายก อคมร.
2523	นักศึกษา 7 คณะ	นายวิสูตร สุจิระกุล
2524	นักศึกษา 7 คณะ	นายเจษฎา วิสุทธิศักดิ์ชัย
2525	กระแสรวม	นายวิระพงษ์ นุ่มวงศ์
2526	นักศึกษา 7 คณะ	นายเทพไท เสนพงศ์
2527	นักศึกษา 7 คณะ	นายวันเลิศ กิตติธรรมกุล
2528	นักศึกษา 7 คณะ	นายบุญทวี พรรณราย
2529	เทอดราม	นายบัญชา แซ่ซอ
2530	อธิปัตย์	นายสมบูรณ์ ชาวนา
2531	อธิปัตย์	นายจักรพันธ์ แยมวงษ์ศรี
2532	พิทักษ์ธรรม	นายสมศักดิ์ วิเชียรนาย
2533	सानแสงทอง	นายศิริวัฒน์ ไกรสินธุ์
2534	พิทักษ์ธรรม	นายไพศาล ชาวนะ

จุดหักเหของระบบพรรคนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป เกิดขึ้นในสมัยที่พรรคเทอดรามชนะได้รับการเลือกตั้งในปี 2529 นั้น เพราะว่ามันตั้งแต่นั้นมาในการเลือกตั้งองค์การนักศึกษาแต่ละครั้ง ภาพพจน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ถูกมองจากภาพ "บริสุทธิ์" มาเป็นภาพของการมี "รอยเปื้อน" ภาพที่ชัดเจนที่สุดก็คือการมีกลุ่มมาเฟีย ทุจริตการเลือกตั้ง การใช้จ่ายเงินในการซื้อเสียงเลือกตั้ง การแสวงหาผลประโยชน์ ในองค์การนักศึกษา เป็นต้น

สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่าง ๆ เป็นลูกโซ่กันไป นับตั้งแต่ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ข้าราชการธุรกิจและตัวของนักศึกษาเอง ตลอดไปจนถึงภายนอกมหาวิทยาลัย นั่นก็คือ ความสัมพันธ์กับระบบพรรคการเมือง ข้าราชการประจำต่าง ๆ เช่นทหาร ตำรวจ เป็นต้น จากการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นตลาดวิชา มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัย "เปิด" ที่บุคคลทุกฝ่ายสามารถที่จะเข้ามาศึกษาเล่าเรียนได้อย่างเสรี และกิจกรรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ก็มีลักษณะของความเป็น "อิสระ" ที่ค่อนข้างสูง ในขณะที่เดียวกัน ผู้บริหารมหาวิทยาลัยก็ไม่ค่อยได้เข้ามาควบคุมดูแลกิจกรรมนักศึกษามากนัก เพราะฉะนั้น กลุ่ม ชมรม หรือพรรคนักศึกษาที่ตั้งขึ้น จึงสามารถที่จะดำเนินบทบาทตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มที่ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

จึงเห็นได้ว่า สมควรที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้นำกิจกรรมนักศึกษา ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร บทบาทหน้าที่ที่แท้จริงนั้นเป็นอย่างไร ได้กระทำตามบทบาทหน้าที่ที่ตนเองมีอยู่หรือไม่ ซึ่งถ้าเราได้ศึกษาวิจัยถูกต้องตามหลักการของความเป็นจริงแล้ว ย่อมเชื่อแน่ว่า การศึกษาบทบาททางการเมืองขององค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ก็จะเป็นจุด "จุดหนึ่ง" ของภาพสะท้อนการเมืองไทยได้เป็นอย่างดี สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ นั้นจะได้กล่าวนำเสนอในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย